

Republika e Kosovës
Republika Kosova-Republic of Kosovo
Qeveria - Vlada - Government

Ministria e Zhvillimit Rajonal
Ministarstvo za Regionalni Razvoj
Ministry of Regional Development

Nacrt dokumenta
regionalnog razvoja na Kosovu

Juli 2018, godine

SADRŽAJ:

DEFINICIJE.....	3
POGLAVLJE I: UVOD	4
POGLAVLJE II: OPIS I DEFINISANJE PITANJA.....	5
TRENUTNI PROGRAM.....	8
TRENUTNI RASHODI.....	8
ISKUSTVA IZ OSTALIH DRŽAVA I EU-A.....	9
NOMENKLATURA TERITORIJALNIH JEDINICA ZA STATISTIKU (NUTS -REGIONI).....	10
DRŽAVE REGIONA.....	13
POGLAVLJE III: CILJEVI I OBJEKTIVE.....	15
CILJ.....	15
OBJEKTIVE	15
POGLAVLJE IV: OPCIJE.....	16
OPCIJA 1 - STATUS QUO.....	16
OPCIJA 2 - RAVNOPRAVAN REGIONALNI RAZVOJ.....	16
OPCIJA 3 -	17
POGLAVLJE V: PREGLED OPCIJA.....	18
POGLAVLJE VI: ANALIZA OPCIJA.....	19
KORISTI.....	19
NEGATIVNE POSLEDICE	20
EFEKAT DISTRIBUCIJE.....	20
TROŠKOVI.....	20
POGLAVLJE VII: KONSULTACIJE.....	21
POGLAVLJE VIII: UPOREĐENJE OPCIJA.....	22
POGLAVLJE IX: PREPORUKA.....	22
POGLAVLJE X: KOMUNIKACIJA.....	22
DODATAK: 1.....	23
OPERATIVNI I KAPITALNI TROŠKOVI ZA ZDRAVSTVO PREMA OPŠTINAMA ZA 2015. GODINU.....	23
DODATAK: 2.....	25
OPERATIVNI I KAPITALNI TROŠKOVI OBRAZOVANJA PREMA OPŠTINAMA ZA 2016 GODINU.....	25
DODATAK: 3.....	27
STANOVNIŠTVO, NASELJA I POVRŠINA OPŠTINA REPUBLIKE KOSOVO	28
DODATAK: 4.....	30
REGISTROVANE PREDUZEĆA NA KSOOVU PREMA VRTSI IMOVINE I BROJU RADNIKA... 30	
DODATAK: 5.....	30
ŠKOLE PREMA NIVOU OBRAZOVANJA U OSNOVNOM OBRAZOVANJU, U NIŽEM SREDNJEM I VISOKOM SREDNJEM OBRAZOVANJU - JAVNO OBRAZOVANJE 2015-2016	30
DODATAK:6.....	32
KOORDINACIJA OPŠTINA OD STRANE RESORNIH MINISTARSTVA.....	32
DODATAK: 7 KRATKOROČNI OKVIR POTROŠNJE 2017 - 2019.....	37

DEFINICIJE

»**Razvojni region**« je funkcionalna teritorija za sprovođenje politika regionalnog razvoja, inkorporisane, sa naseljima, ekonomičnim, infrastrukturnim i prirodnim sistemima u jednoj jedinstvenoj uravnoteženoj prostornoj zajednici u kojoj se mogu dati ravnopravne mogućnosti za balansiran razvoj;

»**Regionalni razvoj**« predstavlja sveobuhvatan napor za smanjivanje regionalne razlike, podržavajući (zaposlenje i generisanje imovine/blagostanja) ekonomske aktivnosti u regionima;

»**Kohezivni region**« predstavlja funkcionalnu teritoriju za sprovođenje zajedničkih obaveza opština i države, posebno u pogledu sprovođenja kohezivnih politika;

»**Regionalna nejednakost**« predstavlja stanje kada među određenim regionima imamo suštinske razlike u nekoliko socio-ekonomskih pokazatelja (GDP/Capita; investicije po glavi stanovnika; nivo nezaposlenosti, itd) i ne samo to;

»**Ravnopravan regionalni razvoj**« proces smanjivanja razlika u pogledu socio-ekonomskog razvoja i kvaliteta života u različitim regionima;

»**Politike za regionalni razvoj**« obezbeđuju okvir regionalnog razvoja i intervencija u određenim oblastima koja će se upravljati radi postizanja cilja ravnopravnog regionalnog razvoja;

»**Program za regionalni razvoj**« predstavlja osnovni program koji sadrži razvojne prednosti razvojnog regiona, definisanjem razvojnih prioriteta regiona i koji sadrži procenjene finansijske programe za razvoj i promovisanje razvojnog regiona;

Predstavlja osnovni program na regionalnom nivou, koji obuhvata razvojne prednosti razvojnog regiona, definiše razvojne prioritete regiona i procenjene finansijske programe za razvojno promovisanje u razvojnom regionu;

»**Program Vlade Republike Kosova 2017-2021**« predstavlja dokument koji predstavlja osnovu rada Vlade i fokus u 5 glavnih stubova za jedan integrisan sistem planiranja: održivi ekonomski razvoj, zapošljavanje i blagostanje; vladavina prava i pravna država; evropska agenda i inostrana politika; obrazovanje, nauka, kultura i omladinski razvoj kao i moderno zdravstvo.

»**Nacionalna strategija za razvoj**« predstavlja dokument koji ima za cilj adresiranje glavnih prepreka za razvoj Kosova i predstavlja dokument razvojnih inicijativa koji predstavljaju nacionalne ciljeve koji imaju širok društveni konsenzus;

»**Nacionalni program za ekonomske reforme**« predstavlja dokument koji predstavlja napore za jačanje ekonomskog rasta putem ubrzanja ekonomskih reformi i daljeg unapređenja poslovne sredine kako bi bila povoljnija za porast privatnog sektora;

»**Srednjoročni okvir rashoda**« predstavlja glavni dokument na osnovu kojeg se izrađuje budžet Vlade Republike Kosovo. Glavni cilj SOR-a je pružanje jedne zasnovane analize makroekonomske sredine u zemlji, radi uspostavljanja osnove za budžetska planiranja za naredne godine u skladu sa strateškim prioritetima Vlade;

»**Strategija za lokalnu samoupravu 2016-2026**« predstavlja dokument koji predstavlja strateške orijentacije za produblivanje reformi i jedinstven sistem lokalne samouprave na Kosovu kao i jasan vodič lokalnih vladinih politika.

Poglavlje I: Uvod

Koncept dokument za regionalni razvoj odražava izazove, probleme i zaostatke koje se trebaju adresirati sa ciljem usklađivanja sa regionalnim razvojnim politikama EU-a¹, u oblasti Regionalnog razvoja. Pripremanje koncept dokumenta za regionalni razvoj je predviđeno Planom rada Vlade Republike Kosovo za 2018. godinu², (Tabela B, MRR, Objektive 1, Aktivnost 1.1.) postoji u spisku koncept dokumenata za 2018. godinu³. Izrada pomenutog koncept dokumenta za regionalni razvoj predstavlja derivat Strategije o lokalnoj samoupravi 2016-2026⁴ (strana 73-74 dodatak 2);

Konceptni dokument o regionalnom razvoju odnosi se na Program Vlade Republike Kosovo 2017-2021, Nacionalnu strategiju razvoja (NSDI), Nacionalni program za ekonomske reforme (NRP) 2015, i Srednjoročni okvir rashoda 2018-2020.:

Dokument je prioritet u cilju definisanja politika regionalnog razvoja na Kosovu. Konceptni dokument se takođe oslanja na preporuke EU koje proizilaze iz dijaloga o stabilizaciji i pridruživanju (SPS) / Sektorskog odbora za saobraćaj, životnu sredinu, energetiku i regionalni razvoj, i to:

1. Regionalni razvoj na Kosovu se fokusira na korist fondova EU, "kohezivnih regija" NUTS II, ili
2. Regionalni razvoj sa ciljem razvoja specifičnih regija NUTS III. (kada se primenjuje na Kosovu)

Stupanje na snagu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP) između Kosova i Evropske unije utvrdilo je put za planiranje kako lokalnog tako i regionalnog razvoja. Između ostalog, SSP propisuje da će "strane nastojati da odrede mere za jačanje saradnje u regionalnom i lokalnom razvoju kako bi doprinele ekonomskom razvoju i smanjile regionalne razlike". Posebna pažnja biće posvećena prekograničnoj saradnji, transnacionalne i međuregionalne. Saradnja uzima u obzir prioritetne oblasti u kontekstu EU Akquis. Potpisivanje Okvirnog sporazuma za pristup programima EU između Vlade Republike Kosovo i Evropske komisije dana 25.11.2016. Nudi dodatnu priliku za mobilizaciju sredstava za efekte regionalnog razvoja

Nacionalna strategija razvoja u odjeljku o konkurentnim industrijama, naime "Menjanje malih i srednjih preduzeća u aktivnosti višeg dodeljivanja" u mjere koje planiraju, prepoznaju ekonomske regije kao stvarnost i RRA kao akteri koji mogu da budu relevantni za sprovođenje planiranih mjera u ovom dokumentu (NSDI 2016-2021, str. 33, Aktivnost 5).

S Ustavom Republike Kosovo, moć je podijeljena na dva nivoa:

¹ http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/priorities

² Plan rada Vlade Kosova za 2018. Godinu

Lista koncepata za 2018. Godinu

Program Vlade Republike Kosova 2017-2021

³ Strategija za lokalnu samoupravu za 2016-2027. Str.74 stav 2

Nacionalna strategija razvoja

Nacionalni program za ekonomske reforme (NRP) 2015

⁴ Strategija o lokalnoj samoupravi 2016-2026, str. 73, stav 2.

Srednjoročni okvir rashoda 2018-2020

1. 1. centralna vlada;
2. 2. Lokalna vlast (opštine), sa nadležnostima koje je definisala i razdvojila centralna vlada u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi.

Dakle, ovaj dokument u upotrebi definicije Regionalnog razvoja uopšte ne prejudicira ili ne uzima nikakve administrativne podele na regionalnom nivou. Međutim, prema važećim zakonima u Republici Kosovo (Zakon o medomonopolnoj saradnji), moguće je međuopštinsku saradnju u kojoj opštine mogu izgraditi partnerstva za potrebe ekonomskog razvoja ili rešavati probleme od zajedničkog interesa u okviru svojih nadležnosti saglasnost MRR-a.

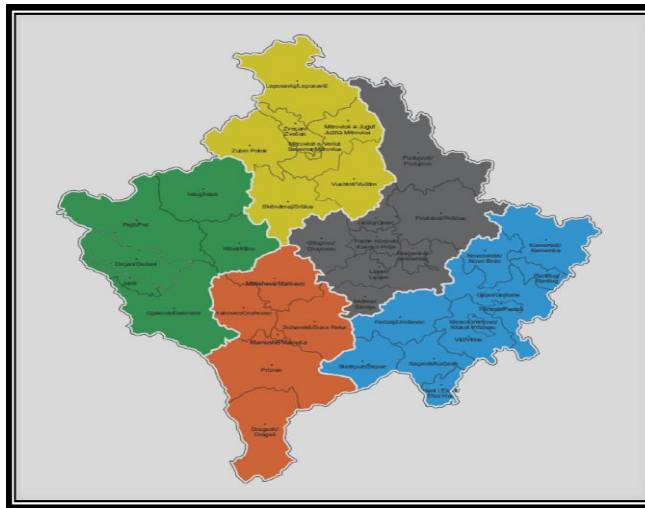
Poglavlje II: Opis i definisanje pitanja

Geneza regionalnog razvoja na Kosovu prepoznata je ranije, ali u smislu strukturirane upotrebe EU fondova je priznata od 2008. godine. Na inicijativu Ministarstva administracije lokalne samouprave i podrške Kancelarije Evropske unije na Kosovu (ZBE) potpisano je pet međuopštinskih partnerskih sporazuma za stvaranje pet regionalnih razvojnih agencija (RRA). Ovi sporazumi potpisani su 16. decembra 2008. godine. Zbog toga je Vlada Kosova 2009. godine započela proces planiranja programa prekogranične saradnje koje finansira EU s susjednim zemljama (Kosovo-Albanija, Kosovo-Makedonija) i godinu dana kasnije Kosovo i Crna Gora. U svim ovim programima, predložene regije za uključivanje kao prihvatljive oblasti u programu pratile su evropsku klasifikaciju regija NUTS III (iako Kosovo ne primjenjuje istu klasifikaciju). Osnova za to su ekonomski regioni koje predstavljaju RRA:

1. Sporazum o međuopštinskoj saradnji Centar⁵ - Centralni ekonomski region
2. Sporazum o međuopštinskoj saradnji Istok – Istočni ekonomski region
3. Sporazum o međuopštinskoj saradnji zapad – Zapadni ekonomski region
4. Sporazum o međuopštinskoj saradnji jug – Južni ekonomski region
5. Sporazum o međuopštinskoj saradnji sever – Severni ekonomski region

Slika 1: Ekonomski regioni na Kosovu – ARR

⁵ Sporazum o međuopštinskoj saradnji (za osnivanje ARR-a: Centar, Istok, Zapad, Jug i Sever), 16.12.2008. godine

Definisanje problema: Kosovo trenutno nema politike regionalnog razvoja, nema zakon o regionalnom razvoju i adekvatnu strategiju. Ne-definisanje jasnih politika o regionalnom razvoju dovode do problema:

1. Regionalnih neravnopravnosti u pogledu socio-ekonomskih aspekata;
2. Nedostatka razvojnih socio-ekonomskih politika za veću konkurentnost samih regiona;
3. Ne-povezivanja sa razvojnim sektorskim politikama vlade i aktivnostima na nivou regiona kao i ne-stimulisanje prekoregionalne, prekogranične i međunarodne saradnje;
4. Ne klasifikovanja Kosova prema NUTS statističkih regiona;
5. Nedostatka neophodnih mehanizama za pristup razvojnim fondovima EU-a i drugih;
6. Nepostojanja mehanizama (relevantne institucije) koja je jasna za upravljanje regionalnim razvojem;

Trenutna politika

Na Kosovu postoje Razvojne politike na nacionalnom nivou, ali politike za Regionalni razvoj na Kosovu ne postoje. Međutim, Strategija o lokalnoj samoupravi 2016 – 2026, predviđa izradu Politika za regionalni razvoj.

Iako Kosovo ima nedostatak politika o regionalnom razvoju, zakon i uredba o međuopštinskoj saradnji je primenjena kao osnova za koordiniranje aktivnosti za regionalni razvoj.

Zakoni i podzakonski akti

Zakoni i podzakonski akti na kojima se zasniva ovaj dokument su sljedeći:

1. **Zakon br. 03 / L-040 o lokalnoj samoupravi** - definiše punu moć lokalnih vlasti u pogledu lokalnih interesa. Ovaj zakon takođe utvrđuje jasne nadležnosti u pogledu organizacije i funkcionisanja opštinskih organa, finansiranja opština, unutar-opštinskih odnosa, međuopštinske i prekogranične saradnje, kao i odnosa između opština i centralnog nivoa. Zakon o lokalnoj samoupravi navodi oblasti u kojima lokalne vlasti imaju isključive nadležnosti i koje se vrše u skladu sa standardima utvrđenim važećim zakonom. Prema ovom zakonu, opštine imaju pravo na

saradnju i uspostavljanje partnerstva sa drugim opštinama Republike Kosovo, u okviru svojih nadležnosti za obavljanje funkcija od zajedničkog interesa. Takođe, opštine imaju pravo zaključiti sporazume o saradnji sa stranim organima lokalne samouprave;

2. **Zakon br. 04 / L-010 o međuopštinskoj saradnji** - reguliše međuopštinsku saradnju između opština Republike Kosovo u svrhu ostvarivanja sopstvenih nadležnosti i unapređenih u skladu sa Ustavom Republike Kosovo, važećim zakonom i Evropskom poveljom o samoupravi lokalni savjet Evrope. Takođe, saradnja opština Republike Kosovo sa opštinama ili drugim institucijama lokalne samouprave izvan Republike Kosovo regulisana je u okviru tvinning-a ili drugih oblika saradnje u okviru sopstvenih i unapređenih opštinskih nadležnosti. Ovaj zakon takođe predviđa sporazume o međuopštinskoj saradnji u kojima dvije ili više opština imaju pravo da zaključe sporazume o zajedničkim ciljevima u oblasti opštinskih javnih usluga i usluga lokalnog razvoja;
3. **Uredba o promociji međuopštinske saradnje** - reguliše promociju i podršku međuopštinske saradnje i regionalnog društveno-ekonomskog razvoja. Konkretno, definiše oblasti / kompetencije i kriterijume za saradnju, uključujući: Lokalni i regionalni socio-ekonomski razvoj, razvoj i korišćenje zemljišta, urbanističko i ruralno planiranje, zaštita životne sredine, promocija i razvoj turizma, promocija i očuvanje kulturne baštine, razvoj međuopštinske infrastrukture, kao i druga pitanja koja su u nadležnosti opština;
4. **Uredba o postupku međunarodne opštinske saradnje** - definiše oblik i proceduru međunarodne opštinske saradnje između institucija lokalne samouprave Republike Kosova sa opštinama i drugim institucijama lokalne samouprave izvan Republike Kosovo. Opštine imaju pravo da sklapaju sporazume o administrativnoj i tehničkoj saradnji sa drugim institucijama lokalne samouprave u inostranstvu. Međunarodna saradnja može se povezati sa nekoliko oblasti kao što su ekonomski razvoj, urbano i ruralno planiranje, razvoj i korišćenje zemljišta, lokalna zaštita životne sredine, izgradnja i standardna kontrola, javno obrazovanje, predškolsko, osnovno i srednje obrazovanje, javno zdravlje, javnog smeštaja, razvoja infrastrukture, promocije i zaštite ljudskih prava, kao i mnogih drugih pitanja koja su u nadležnosti opština sa važećim zakonodavstvom na Kosovu.
5. **PRAVILNIK (VRK) BR. 16/2017 O IZMENAMA I DOPUNAMA UREDBE BR. 02/2011 O PODRUČJIMA ADMINISTRATIVNE ODGOVORNOSTI KANCELARIJE PREMIJERA I MINISTARA IZMENJENIH I IZPOLNJENIH SA REGULATIVNOM BR. 07/2011, UREDBA BR. 14/2017 I UREDBA BR. 15 / 2017- Ova Uredba definiše mandat Ministarstva regionalnog razvoja**
Sadašnje zakonodavstvo ne reguliše specifična pitanja za regionalni razvoj, kao što su: uravnotežen regionalni razvoj; regionalni socio-ekonomski razvoj i ne predviđa elemente koji regulišu pravni okvir i politike za regionalni razvoj

Trenutni program

Na Kosovu je osnovano Ministarstvo regionalnog razvoja, koje ranije nije postojalo i stoga nije postojao program regionalnog razvoja jer nikada nije bio adresiran na nivou politike, kao i adekvatnim strategijama. Međutim, u vladinim institucijama, odnosno MALS-u je postojao Regionalni razvojni fond (od 2012. do 2017. godine), koji je rukovodilac Odjeljenja za regionalni razvoj i saradnju. Ovaj fond je radio godišnje sa budžetom od 900.000 evra, a istovremeno je odigrao ulogu sufinansiranja Programa regionalnog ekonomskog razvoja EU (EURED). Već sa uspostavljanjem MZHR-a predviđeni su programi koji su posvećeni regionalnom razvoju.

Trenutni rashodi

Rashodi koji se mogu pripisati regionalnom razvoju

Kategorija rashoda	Faktički rashodi u prethodnoj 2017. godini	Budžet ove godine 2018.	SOR za narednu godinu 2019.
Budžet MZHR			
- - Plate i dnevnice	25,000.00	307,000.00	307,000.00
Roba i usluge	10,000.00	340,000.00	340,000.00
- Subvencije i transferi	0.00	1,500,000.00	1,500,000.00
- kapitalne investicije		2,000,000.00	2,000,000.00
Projekat MLU			
- kapitalne investicije	900,000.00		
- Plate DBZHR / Div.RR	37,000.00		
Ostali budžeti:			
- Opštinski budžeti (učešće u operativnim troškovima RRA)	140,000.00	140,000.00	140,000.00
Finansiranje od donatora			
- ZBEK			
RDA Akcioni grant	471,532.94	255,000.00 *	
Ukupno			

U gornjoj tabeli nisu prikazani ostali rashodi na nivou resornih Ministarstava koja koriguju aktivnosti na regionalnom nivou. U ovoj tabeli nisu obuhvaćeni troškovi za sufinansiranje projekata Šeme grantova EU-a

za Regionalni razvoj i sprovedene od strane samih opština. Operativni rashodi osoblja koje je uključeno u regionalnom razvoju na lokalnom nivou, takođe nisu obuhvaćena.

Iskustva iz ostalih država i EU-a

Pristup EU-a prema regionalnom razvoju

Politika kohezije ima za cilj smanjenje nejednakosti među regionima radi postizanja uravnoteženog privrednog, socijalnog i teritorijalnog razvoja. Politika kohezije potiče iz Rimskog Sporazuma (1957) koji izražava neophodnost za jačanjem jedinstva privrede između zemalja EU, i takođe naglašava potrebu za osiguranjem harmoničnog razvoja nejednakih regiona umanjujući razlike koje postoje među različitim regionima ili manje razvijenim regionima u socio-ekonomskom smislu. Takođe se i Lisbonskim sporazumom (2009) predviđa da radi podsticaja privrednog razvoja Evropska unija razvija i preduzima radnje koje vode ka jačanju njene privredne, socijalne i teritorijalne kohezije, EU će na poseban način imati za cilj smanjenje nejednakosti između nivoa razvoja različitih regiona. U tom pravcu, Evropska unija je od 2007. godine podržavala regionalni privredni razvoj na Kosovu. Reforme u periodu 2014-2020 se zasnivaju na obliku kojim bi se povećao uticaj raspoloživih kohezivnih sredstava EU.

Ukupni budžet za fondove EU-a, u periodu 2014-2020 jeste 960 milijardi evra, EU, je za poljoprivredu podelila oko 373 milijardi evra, dok za kohezivnu politiku izdvojila 352,5 milijardi evra. Takođe, na osnovu strategije za kohezivne politike Evropa 2020, povećanje ovih fondova je predviđeno da se uradi u skladu sa ovim tri opcijama: kreativno privredno povećanje, održivo i sveobuhvatno.

Fondovi u nastavku su deo sadašnjeg zakonodavnog okvira kohezivne politike EU-a:

1. Evropski fond za regionalni razvoj (ERDF);
2. Strukturni fondovi (SF);
3. Kohezivni fondovi (CF);
4. Evropski socijalni fondovi (ESF);
5. Evropski fond za poljoprivredu i ruralni razvoj (EFARD);

Takođe, treba se naglasiti da ukoliko nacionalne vlade ostanu odgovorne za konačne odluke o podeli i monitorisanju strukturnih fondova, one nastave da rade u zajedničkom upravljanju sa komisiom i u partnerstvu sa raznim učesnicima kao što su nevladine organizacije i partnerstvu sa različitim akterima kao što su nevladine i poslovne organizacije. Načelo partnerstva regionalnim učesnicima omogućava legitimnost i mogućnost uključivanja u politiku EU-a.

Sporazum iz Mastrihta – usvojen u 1992. godini, koji je stupio na snagu 1. novembra 1993. godine – priznao je značaj regiona. Osim načela subsidijarnosti, navedeni sporazum je osnovao Odbora regiona kao jednog

konsultativnog organa koji se sastoji od predstavnika regiona isti Odbor ima savetodavnu ulogu. Sadašnji zakonodavski okvir kohezivne politike EU-a, je stvorila 11 prioriternih tematika kao što su:

Ključni prioriteti :

1. Istraživanja i inovacije;
2. Informaciona i komunikaciona tehnologija;
3. Konkurentnost NVM-a;
4. Privreda sa niskim emitovanjem ugljenika;
5. Klimatske promene i zaštita od opasnosti;
6. Životna sredina i resursna efikasnost;
7. Prevoz i energetske mreže;
8. Zapošljavanje i tržište rada;
9. Socijalna obuhvaćenost;
10. Obrazovanje i obuka;
11. Javna administracija

Nekoliko primera preduslova za EU fondove i dokumente koje treba da se pripremaju od strane aplikantata u cilju apsorpiranja kohezivnih fondova EU-a, i dodatne dokumente koje treba pripremiti su kao u nastavku;

1. Nacionalna strategija za prevoz
2. Izrada adekvatnih zakona za zaštitu životne sredine;
3. Unapređeni sistem javnog tužilaštva;
4. Povoljne i prijateljske reforme za poslovanje;
5. Specijalne i kreativne strategije za investicije;

Nekoliko primera preduslova za fondove EU i dokumenti koji moraju biti spremni ili pripremljeni od zemalja koje apliciraju za dobijanje kohezivnih fondova EU. Zemlje moraju pripremiti sledeća dokumenta:

1. Nacionalnu strategiju transporta;
2. Izradu odgovarajućih zakona za zaštitu životne sredine;
3. Unapređen sistem javne nabavke;
4. Prijateljske i odgovarajuće reforme za biznise;
5. Specijalizovane i kreativne strategije za investicije;

Nomenklatura teritorijalnih jedinica za statistiku (NUTS -regioni)

Klasifikacija po nivou NUTS-a (Nomenclature of territorial Units for Statistics - ***Nomenklatura teritorijalnih jedinica za statistiku***) je jedan hijerarhijski sistem za upravljanje i orijentaciju teritorije u ekonomskom smislu EU-a u cilju:

1. Prikupljanja, razvoja i harmonizacije statističkih regiona Evrope;
2. Socio-ekonomske analize regiona:
 - 2.1. NUTS 1: veliki socio-ekonomski regioni
 - 2.2. NUTS 2: osnovni regioni za sprovođenje regionalnih politika
 - 2.3. NUTS 3: mali regioni za specifične ciljeve
3. Obuhvatanje regiona EU u jednom političkom okviru:
 - 3.1. Mogući regioni za podršku kohezivnim politikama po definiciji nivoa NUTS 2
 - 3.2. Izveštavanje je do sada pripremano po nivou NUTS 2.

Sada je važeća podela regiona po NUTS-u na tri nivoa, NUTS 1, NUTS 2 i NUTS 3, kao i dva nivoa LAU i to LAU-1 i LAU-2 (LAU/ Local Administrative Units). Do juna 2003. godine su izbrojana 5 nivoa NUTS-a, ali od ove godine počinje razlikovanje i za još dve druge manje jedinice. Ali se i sada ponekad ove jedinice broje kao NUTS 4 i 5⁶. Uporedo sa ovim podelama je postajala i podela po nivou 0 kao jednom sveobuhvatnom nivou i ticalo se zemalja sa 80 mil i više.

NUTS	BROJ STANOVNIKA (min)	BROJ STANOVNIKA (maks)
1	3.000.000	7.000.000
2	800.000	3.000.000
3	150.000	800.000

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/En/ALL/?Uri=CELRX%3A32015R2381>

Regulation (EC) No 1059/2003

Evropske države kako članice tako i države kandidati su izvršile teritorijalnu podelu na tri NUTS nivoa, i na dva LAU-a na osnovu uredbe Evropske Komisije⁷.

Klasifikacija NUTS je korišćena radi definisanja regionalne granice i utvrđenja geografske prihvatljivosti za strukturne fondove i investicijske fondove. Pravo na učešće u Evropskom Fondu za Regionalni Razvoj/ERDF Evropski Socijalni Fond/ESF tokom programiranja 2014-2020 je obračunat na osnovu regionalnog GDP-a po stanovniku, dok je NUTS 2 podeljen u tri kategorije:

- ❖ Manje razvijeni regioni u kojima je GDP po glavi stanovnika manji od 75% od proseka EU-28;
- ❖ Regioni u tranziciji u kojima je GDP po glavi stanovnika između 75% i 90% od proseka EU-28;
- ❖ Manje razvijeni regioni u kojima je GDP po glavi stanovnika veći od 90% od utvrđenog proseka EU-28.

Uzimajući kao osnovu države sa sličnim karakteristikama sa Kosovom (teritorija, stanovništvo, privredni razvoj), naša država se može klasifikovati po sledećoj NUTS klasifikaciji:

⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/Nomenclature_of_Territorial_Units_for_Statistics

⁷ Uredba (EK) Br 1059/2003.

Klasifikacija	NUTS 1		NUTS 2		NUTS 3	
	Kosovo	Celokupna teritorija	1	Celokupna teritorija	1	Privredni/razvojni regioni

Slika 1. Mapa Kosova po NUTS 1 i NUTS 2

Sličnu klasifikaciju kompletne teritorije za NUTS 1 i NUTS 2 imaju ove države⁸:

- ✓ Članice EU-a: Estonija, Litvanija, Letonija, Luksemburg
- ✓ Države kandidati za EU: Makedonija, Crna Gora
- ✓ EFTA države: Lihtenštajn

Slika 3. Mapa Kosova po klasifikaciji NUTS 3

Klasifikaciju teritorije sa NUTS 3,

- ✓ Članice EU: Estonija (5 regiona), Litvanija (10 regiona), Letonija (6 regiona), Slovenija (12 regiona), Luksemburg (1 region)
- ✓ Države kandidati za EU: Makedonija (8 regiona), Crna Gora (1 region)
- ✓ EFTA države: Lihtenštajn (1 region)

⁸ Aneks XX – Analiza za NUTS klasifikaciju u EU i Regionu (MALS 2016)

Međutim, ovo je jedna komparativna analiza u vezi sa onim kako Kosovo može biti u NUTS klasifikaciji a da ne prejudicira konačnu odluku oko ovog pitanja. Ova podela po NUTS klasifikaciji može se koristiti kao sinonim dok Kosovo ne dobije status kandidata za učlanjene u EU. Moraju se uzeti u obzir parametri/ostali indikatori u procesu konačnog definisanja neke moguće klasifikacije.

Države regiona

Države u regionu imaju drugačije prakse organizovanja i funkcionisanja lokalne samouprave od Kosova.

Iskustvo Makedonije:

Regionalni razvoj u Makedoniji se zasniva na Zakonu o Jednakom Regionalnom Razvoju⁹; Strategiji o Jednakom Regionalnom Razvoju kao i Planu Delovanja za svaki planirani region. Po ovom zakonu u Makedoniji nema teritorijalnih administrativnih regiona nego se nazivaju Planski Regioni radi efekta planiranja i sprovođenja planova za regionalni razvoj. Ima ukupno 8 regiona koji imaju osnovane centre za razvoj Planskih Regiona. Odgovorne institucije za jednak regionalni razvoj su saveti za ravnopravan regionalni razvoj. Ministarstvo lokalne samouprave, kancelarija za ravnopravan regionalni razvoj, regionalni saveti, centri za razvoj planiranih regiona kao i jedinice lokalne samouprave.

Savet za ravnopravan regionalni razvoj se sastoji od resornih ministarstava i predstavnika regionalnih saveta planiranih regiona koji su odgovorni za koordinaciju sektorijalnih politika i planova regionalnog razvoja i makroekonomsku politiku. Savet takođe pruža mišljenja o planovima razvoja planiranih regiona.

Ministarstvo za lokalnu samoupravu je odgovorno za stvaranje i sprovođenje nacionalne politike za ravnopravan regionalni razvoj kao i za koordinaciju sa ostalim resornim ministarstvima koje pripremaju i sprovode projekte u sklopu politika za regionalni razvoj.

Kancelarija za ravnopravan regionalni razvoj je funkcionalni organ ministarstva za lokalnu samoupravu i koordiniše rad centara za razvoj planiranih regiona. Saveti za regionalni razvoj su odgovorni za razvojnu politiku na regionalnom nivou. Centri za razvoj u planiranim regionima su odgovorni za pripremu (programiranje) dokumenata planiranja za regionalni razvoj. Jedinice lokalne samouprave (opštine) su odgovorne za pripremanje projekata za regionalni razvoj, podnošenje zahteva za finansiranje kao i sprovođenje projekata.

Iskustvo Slovenije:

Još u 2000. godini Slovenija je bila podeljena u 12 statističkih regiona (nivo NUTS-3), koji su grupisani u dva kohezivna regiona (nivo NUTS), koji zamenjuju istorijske regione zemlje. Osnovna funkcionalna teritorijalna jedinica za planiranje regionalnih politika i sprovođenje regionalnih političkih zadataka jeste razvojni region koji je povezan sa statističkom regionom na nivou NUTS 3. U cilju sprovođenja politike EU-a,

⁹ Zakon o jednakom regionalnom razvoju

za koheziju razvojni regioni su podeljeni u dve kohezivna regiona: Istočna Slovenija, koja obuhvata Muru, Dravu, Karnten, Savinju, Centralnu i donju Savu, Jugoistočnu Sloveniju, karstičku karniolu i istočnu Sloveniju koja obuhvata centralnu Sloveniju, gornju Karniolu, Gorju i Karstičku obalu. Savet za razvoj jeste odlučujuće telo kohezivnog regiona.

Prema razvojnoj strategiji Slovenije i Zakon o regionalnom razvoju, akt za promovisanje ravnopravnog regionalnog razvoja Ministarstvo ekonomskog razvoja i tehnologije je odgovorno za regionalni razvoj i razvoj zakonodavstva za ravnopravni razvoj u regionu. Štoviše, ona je odgovorna za pripremanje programa Nacionalnog razvoja i koordinisanju 12 programa za regionalni razvoj, pripremljenih od strane regionalnih saveta. Program za razvoj obuhvata deo strategije i programa. Međutim, upravljanje sa kohezivnim fondovima EU-a, i programi teritorijalne saradnje su u odgovornosti vladine kancelarije za razvoj i kohezivnu politiku EU-a, dakle dvojica ministara dele odgovornost za sprovođenje regionalne politike /kohezije.

Iskustvo Letonije:

Letonija ima pet regiona planiranja koji odgovaraju nivou NUTS 3, i u sledećem nivou ima 33 lokalnih regionalnih vlasti koje obuhvataju 26 okruga i 7 republičkih gradova.

Ministarstvo za zaštitu životne sredine i regionalnog razvoja je odgovorno za politiku regionalnog razvoja. Radi povećanja ministarske saradnje u ovoj oblasti, savet za regionalni razvoj je osnovan radi koordinacije regionalnog razvoja i teritorijalnog planiranja, procene dokumenata planiranja i osiguranja koordinacije regionalnog razvoja planirajući mere podrške.

Takođe na nacionalnom nivou, državna agencija za regionalni razvoj upravlja šemama za pomoć koje su sufinansirane od strukturnih fondova.

Na regionalnom nivou, glavne funkcije planiranih regiona su planiranje regionalnog razvoja, sprovođenje projekata i praćenje. Regionalni autoriteti pripremaju i odobravaju planove za regionalni razvoj i procenjuju lokalne i nacionalne planove za njihov uticaj na regionalnom nivou. Saveti za regionalni razvoj funkcionišu u sklopu svakog planiranog regiona i predstavljaju glavno telo za region na nivou donošenja odluka. Svaki region ima i agenciju za regionalni razvoj koja podržava rad saveta za regionalni razvoj.

Iskustvo Estonije:

Teritorija Estonije je podeljena na pet NUTS 3 regiona. To je samo zbog statističkih i administrativnih ciljeva EU. Na nivou NUTS 4 ima 15 okruga koji su regionalne jedinice državne uprave sa ukupno 241 opština.

U uslovima odgovornosti za politiku regionalnog razvoja, ministar za regionalna pitanja u okviru ministarstva unutrašnjih poslova koordiniše regionalnom politikom u Estoniji. Ministarstvo unutrašnjih poslova je odgovorno za praćenje i analizu regionalnog razvoja kao i za izradu i sprovođenje regionalne

politike u saradnji sa ostalim ministarstvima. Ostala ministarstva obuhvaćena u regionalnim politikama su Ministarstvo ekonomije, Ministarstvo poljoprivrede i Ministarstvo životne sredine.

Iskustvo Hrvatske:

Hrvatska, članica EU još od 2013. godine je strukturisana u 2 regiona NUTS II, Continental Croatia obuhvata 13 okruga i grad Zagreb a Adriatic Croatia obuhvata 7 priobalnih okruga. Ministarstvo za Regionalni Razvoj i fondove EU (MRDEUF) su odgovorni za regionalne zakonske politike i operativni plan za regionalni razvoj. Na regionalnom nivou, svih 21 okruga su obavezni da izrade 3-godišnje integrisane strateške programe obuhvatajući lokalne aktere i njihove gradove u partnerstvu. Na nivou NUTS II u dva regiona, uspostavljeno je koordinisano partnerstvo uz sastajanja predstavnika okruga koji se sastaju i razgovaraju o zajedničkim predlozima o projektima u cilju stvaranja osnove projekata za finansiranje na nacionalnom nivou. Više od 20 ARR-a je uglavnom organizovano na okružnom nivou i one igraju važnu ulogu u 3-godišnjim programima za zajednička strateška planiranja na okružnom nivou kao i proces apliciranja za fondove EU.

Iz gore pomenutih iskustava, Kosovo ne može doživeti takvo iskustvo kao rezultat različitih nivoa vlasti, ali može uzeti elemente iz modela Slovenije, Hrvatske i Letonije

Poglavlje III: Cilj i objektiv

Cilj

Stvaranje odgovarajućih politika za regionalni razvoj na Kosovu, kao osnova za ravnopravan i održiv regionalni razvoj.

Objektive

Specifični ciljevi su:

1. Smanjiti moguću regionalnu nejednakost, pogotovo stimulisanjem uravnoteženog razvoja i revitalizacijom marginalizovanih zona (koje imaju zastoj u razvoju);
2. Povećanje konkurentnosti regiona preko osnaživanja njihovih kapaciteta za inovacije, optimalno korišćenje i valorizacije prirodnih bogatstva, ljudskog kapitala i privrednih karakteristika različitih regiona;
3. Povezanost razvojnih sektorijalnih vladinih politika i aktivnosti na regionalnom nivou podsticanjem međuregionalne saradnje, međunarodne i prekogranične što utiče na privredni razvoj i dobrobit

stanovništva.

4. Pripremati institucionalni okvir radi ispunjavanja zahteva za integraciju u strukture EU i osiguranje pristupa u instrumentima finansijske pomoći (IPA II, Strukturalni fondovi i investicije EU)

Poglavlje IV: Opcije

Opcija 1 – Status quo

Ova opcija podržava regionalni razvoj zasnovana na principu "spoljne podrške", a to je EU, koja se koordiniše prema potrebama resornih ministarstava za realizaciju njihove aktivnosti. Ova opcija ima poteškoća što se tiče koordinaciji između aktera regionalnog razvoja i ministarstava jer ne postoji odgovarajući mehanizam odgovornosti. Istovremeno, ne postoji odgovarajuća zakonska i politička osnova (npr. Zakon o jednakom regionalnom razvoju, Strategija za ravnopravan regionalni razvoj itd.).

Što se tiče pravnog aspekta, ova opcija posluje u okviru Zakona 04 / L-010 o međuopštinskoj saradnji i Uredbi br. 09/2013 o promovisanju međuopštinske saradnje.

Strukturalni / organizacioni aspekt ove opcije baziran je na grupaciji opština koje prate logiku regiona NUTS i klasifikacije NUTS 3 koja se deli na 5 regija (prema trenutnoj grupisanju opština u ekonomskim regijama i objašnjeno u prethodnom poglavlju 2 - regionu NUTS)

Za upravljanje ovom opcijom, MRR ostaje institucija koja koordinira proces izrade politika regionalnog razvoja, u saradnji sa drugim institucijama, uključujući resorna ministarstva i opštine. Ova obaveza zasnovana je na REGULACIJI (VRK) NR.16 / 2017 O IZMENJU I DOPUNAMA REGULACIJE BR. 02/2011 O PODRUČJIMA ADMINISTRATIVNE ODGOVORNOSTI KANCELARIJE PREMIJERA I MINISTARA IZMENJENIH I IZPOLNJENIH SA REGULATIVNOM BR. 07/2011, UREDBA BR. 14/2017 I UREDBA BR. 15/2017, gdje ova uredba definiše mandat MRR-a. "

Opcija 2 - Uravnoteženi regionalni razvoj

Predloženi model predviđa uspostavljanje mehanizma na centralnom nivou koji koordinira aktivnosti sa resornim ministarstvom i pruža pravni okvir za iste. Planirano je usvajanje politike regionalnog razvoja (u skladu sa preporukom EU), 1. Strategija za uravnoteženi regionalni razvoj (kao prioritarna opcija sa ciljem rešavanja ciljeva utvrđenih u konceptu za smanjenje regionalnih nejednakosti, povećanje konkurencije između regiona i izgradnja kapaciteta, međusobno povezivanje); 2. Zakona o uravnoteženom regionalnom

razvoju, kao i 3. uspostavljanja mehanizma za operacionalizaciju intervencija regionalnog razvoja u određenim sferama / sektorima.

Što se tiče pravnog aspekta, ova opcija bi trebala biti zasnovana na REGULACIJI (VRK) NO.16 / 2017 O **IZMENAMA I DOPUNAMA UREDBE BR. 02/2011 O PODRUČJIMA ADMINISTRATIVNE ODGOVORNOSTI KANCELARIJE PREMIJERA I MINISTARA IZMENJENIH I IZPOLNJENIH SA REGULATIVNOM BR. 07/2011, UREDBA BR. 14/2017 I UREDBA BR. 15/2017**, gdje ova uredba definiše mandat MRDF, kao i pravni okvir koji će se uspostaviti za regionalni razvoj na Kosovu.

Strukturni / organizacioni aspekt ove opcije temelji se na eventualnoj klasifikaciji teritorijalne podjele prema NUTS klasifikaciji kako slijedi: NUTS 1 i 2 su izračunati kao teritorija, a funkcionalni regioni NUTS 3 koji bi se nazvali područja razvoja.

MRR preuzima odgovornost za koordinaciju i pripremu okvira za regionalni razvoj, kao i procjenu regionalnog uticaja sektorskih politika u bliskoj saradnji sa resornim ministarstvima. Ovo se zasniva na važećem zakonodavstvu o lokalnoj upravi i uzimajući u obzir odgovornosti i aktivnosti opština za ekonomski razvoj.

U skladu sa važećim zakonskim okvirom, MRR u saradnji sa Ministarstvom za evropske integracije i Ministarstvom finansija učestvuje u administraciji inostrane finansijske pomoći u oblasti regionalnog razvoja.

Opcija 3 -

Ova opcija se nastavlja sa važećim zakonodavstvom, ali menja način primene, pri čemu MRR sa međuinstitucionalnim sporazumom koordinira odgovornosti koje proizilaze iz ovog zakonodavstva, kao i uspostavljanje mehanizma na centralnom nivou koji koordinira aktivnosti sa resornim ministarstvom.

Strukturno / organizaciono ova opcija se zasniva na teritorijalnoj podeli NUTS klasifikacije, kao što sledi: NUTS-1 i 2 se izračunava kao teritoriju, i funkcionalan NUTS 3 regioni koji će biti pozvani razvoja regiona.

Vodeca uloga procene regionalnog razvoja mogla bi igrati premijerovu kancelariju sa vecim odgovornostima. Pored Kancelarije premijera, Agencija za statistiku Kosova igra važnu ulogu u poboljšanju kvaliteta regionalnih statistika. Opcije za to se uglavnom odnose na praktična pitanja. Zbog toga, predložemo da se formira radna grupa koja bi uključivala Office statistiku Kosova, MZHR unija i resornih ministarstava da se identifikuju najhitnije potrebe razvojne perspektive regionalne i predložiti preporuke zadovoljavaju ove potrebe.

Što se tiče metodologije procene predloženo je da MZHR napraviti pilot zadatak, a to je procenu određenog broja sektorskih politika i identifikuju kroz ove procene da li postoji potreba za tehničku pomoć za izgradnju kapaciteta u ovoj oblasti.

Poglavlje V: Pregled opcija

Sažetak opcija			
Glavne karakteristike	Opcija 1	Opcija 2	Opcija 3
Glavne karakteristike opcije	Očuvanje postojećeg stanja što podrazumeva ne-menjanje trenutnog stanja.	Planira se izrada politika za regionalni razvoj, i u kasnijim fazama u skladu sa procenom može se inicirati i strategija za ravnopravan regionalni razvoj i izrada zakona o jednakom regionalnom razvoju itd.	Donošenje jasnih politika za regionalni razvoj kao predviđeno pitanje u strategiji za lokalnu samoupravu 2016-2026.
Segment stanovništva / ciljani sektor/region	Građani Republike Kosova	Građani Republike Kosova	Građani Republike Kosova
Karakteristike sprovođenja – ko je odgovoran – jedan resor Vlade (koji), privatni sektor, građani	Lokalni organi i centralni organi, građani i ostale interesne grupe	Lokalni organi i centralni organi, građani i ostale interesne grupe	Lokalni organi i centralni organi, građani i ostale interesne grupe
Administracija ili sprovođenje programa ili usluga	MALS	MALS	Kancelarija premijera i resorna ministarstva
Zakoni, podzakonski akti, izmene i dopune postojećih zakona kao i sprovođenje i kazne	Zakon o lokalnoj samoupravi, zakon o međuopštinskoj saradnji, uredba o podsticanju	Zakon o lokalnoj samoupravi, zakon o međuopštinskoj saradnji, uredba o podsticanju	Zakon o lokalnoj samoupravi, zakon o međuopštinskoj saradnji, uredba o podsticanju

	međupštinske saradnje, uredba o proceduri međunarodne opštinske saradnje	međupštinske saradnje; Uredba o proceduri međunarodne opštinske saradnje Dopuna zakonodavstva u kasnijim fazama sa posebnim zakonodavstvom o regionalnom razvoju na Kosovu.	međupštinske saradnje; Uredba o proceduri međunarodne opštinske saradnje
Privredna podsticanja ili ne podsticanja – subvencije ili takse	N/A	N/A	N/A
Kampanje za edukaciju i komunikaciju	Sastanci sa interesnim grupama.	Predviđa se informativna kampanja	Predviđa se informativna kampanja
Uputstva i kodovi	Zakon o lokalnoj samoupravi, zakon o međupštinskoj saradnji, uredba o podsticanju međupštinske saradnje; Uredba o proceduri međunarodne opštinske saradnje	Zakon o lokalnoj samoupravi, zakon o međupštinskoj saradnji, uredba o podsticanju međupštinske saradnje; Uredba o proceduri međunarodne opštinske saradnje	U skladu je sa strategijom o lokalnoj samoupravi 2016-2026.
Vremenski rokovi – kada stupa na snagu ova opcija	Na snazi je.	Juni-Decembar 2018 Izrada strategija	Decembar 2018

Poglavlje VI: Analiza opcija

Koristi

Opcija 1: Ova opcija ne sadrži nikakvu korist jer nema osnove održivosti. Finansiranje postojećih RRA u velikoj mjeri zavisi od EU, sa niskim finansiranjem sa lokalnog nivoa, kao i zbog nedostatka odgovarajuće zakonske osnove, uključujući: Zakon o uravnoteženom regionalnom razvoju; Ujednačena strategija regionalnog razvoja, itd., Ne pruža održiv koncept regionalnog razvoja. Regionalni razvoj zasnovan na principu "eksterne podrške" - Podrška potiče od EU u stvaranju RRA i Ekonomskih regija za potrebe

korištenja EU fondova u ime regionalnog ekonomskog razvoja. Takođe postoji nedostatak koordinacije između aktera regionalnog razvoja i ministarstava (ne postoji odgovarajući mehanizam za odgovornost između ovih aktera i adekvatna odgovornost);

Opcija 2: Ova opcija dovodi do stvaranja mehanizama odgovornosti. Predloženi model predviđa uspostavljanje mehanizma na centralnom nivou koji koordinira aktivnosti sa resornim ministarstvom i pruža pravni okvir za iste. Planiranje politike regionalnog razvoja (u skladu sa preporukom EU), planirana je adaptacija Zakona o uravnoteženom regionalnom razvoju, Strategija za regionalni balansirani razvoj. Kao ministarstvo nadležno za regionalni razvoj i uzimajući u obzir odgovornosti i aktivnosti opština za regionalni razvoj, RDM preuzima odgovornost za pripremu okvira regionalnog razvoja, kao i procjenu regionalnog utjecaja sektorskih politika u bliskoj saradnji sa resornim ministarstvima;

Opcija 3: Ova opcija deli odgovornost sa kabinetom premijera iako ne postoji posebna struktura u KP koja se bavi regionalnim razvojem. Predloženi model predviđa uspostavljanje mehanizma na centralnom nivou koji koordinira aktivnosti sa resornim ministarstvom i pruža pravni okvir za iste. Vodeća uloga procjene regionalne razvojne politike mogla bi igrati odgovornost premijera i pružiti pravni okvir za potpunu koordinaciju na realizaciji aktivnosti u oblasti regionalnog razvoja.

Negativne posledice

Opcija 1 koja predstavlja trenutni status ili status kuo predstavila je mnoge probleme uglavnom vezane za nedostatak koordinacionog mehanizma za regionalni razvoj i odgovarajuću pravnu i političku osnovu, ukazujući na nedostatak zakona i strategije za jednak regionalni razvoj. Naj negativna posledica ovih problema jeste stagnacija u obezbeđivanju održivog koncepta regionalnog razvoja na Kosovu. Smatra se da druge opcije nemaju negativne posledice.

Opcija 2 Smatra se da nemaju negativne posledice

Opcija 3 Smatra se da donosi negativne posledice jer može dovesti do mešanja nadležnosti na osnovu važećeg zakonodavstva

Efekat distribucije

Ne postoje elementi koji se mogu posebno naglasiti.

Troškovi

Preporučeni predlog (opcija 2) u ovom konceptu ne predstavlja dodatnu budžetsku implikaciju na nivou resornih ministarstava koja će biti uključena u implementaciju politike, kao i na opštinskom nivou. Međutim, to je vrijednost koju institucije trebaju predvidjeti u narednim godinama u odnosu na njihove budžetske mogućnosti. Druga opcija nema dodatne finansijske troškove, kako je definisano u tabeli za Sažetak finansijskog uticaja. Predviđeni troškovi su dio budžeta MRD-a, opština i donatora.

Približni finansijski troškovi svake opcije

Pregled procene finansijskog uticaja				
	(000 Evra)			
	Aktuelna godina	Godina 2	Godina 3	Godina 4
Opcija 1				
Neto razlika u raspodeli troškova	0.00	0.00	0.00	0.00
Neto razlika u stvaranju prihoda	0.00	0.00	0.00	0.00
Očekivano finansiranje od donatora	0.00	0.00	0.00	0.00
Opcija 2				
Neto razlika u raspodeli troškova	0.00	00.00	00.00	00.00
Neto razlika u stvaranju prihoda	0.00	0.00	0.00	0.00
Očekivano finansiranje od donatora	0.00	0.00	0.00	0.00
Opcija 3				
Neto razlika u raspodeli troškova	0.00	00.00	00.00	00.00
Neto razlika u stvaranju prihoda	0.00	0.00	0.00	0.00
Očekivano finansiranje od donatora	0.00	0.00	0.00	0.00

Dana, 07.07.2017, održan je sastanak radne grupe radi usklađivanja primljenih komentara

Poglavlje VII: Konsultacije

Za potrebe izrade koncept dokumenta za regionalni razvoj osnovana je Međuministarska radna grupa (MALS Odluka br. 02-499/1 od 26.04.2016).

1. Prvi sastanak radne grupe za izradu koncept dokumenta za regionalni razvoj je održan dana 04.05.2016;
2. Drugi sastanak radne grupe za izradu koncept dokumenta za regionalni razvoj je održan dana 14.07.2016;
3. Treći sastanak radne grupe za izradu koncept dokumenta za regionalni razvoj je održan dana 28.09.2016, na kojem je razmatran treći nacrt dokumenta i komentari od strane predstavnika grupe su adresirani i uključeni u dokumentu koji je zatim prosleđen u procesu javne konsultacije;

4. Četvrti sastanak radne grupe za izradu koncept dokumenta za regionalni razvoj je održan dana 10.10.2016, na kojem je razmatran nacrt dokumenta a komentari od strane predstavnika grupe su adresirani i uključeni u dokumentu koji je zatim prosleđen u procesu javne konsultacije.

Dana 02.11.2016. godine Nacrt koncept dokumenta za regionalni razvoj je prosleđen svim resornim ministarstvima, NVO-ima, poslovnoj zajednici i opštinama za uzimanje u obzir i razmatranje do 09.11.2016. godine.

Proces konsultacije će se nastaviti bilateralnim sastancima između predstavnika međuministarske radne grupe i zainteresovanih strana kao što sledi:

1. Dana 15.11.2016. godine će se održati proces konsultacija sa opštinama (predstavnicima opština iz Odeljenja za ekonomski razvoj);
2. Dana 15.11.2016. godine će se održati proces konsultacije sa nevladinim organizacijama, poslovnom zajednicom (prisutni će biti predstavnici NVO, poslovanja).

Dana 22.11.2016. godine će se dostaviti svi komentari iz procesa konsultacije sa zainteresovanim stranama i isti će biti uključeni u završnom tekstu dokumenta.

Dana 07.07.2017 godine održao se sastanak radne grupe za inkorporaciju primljenih komentara. Koncept Dokument o regionalnom razvoju objavljen je za konsultacije sa javnošću na elektronskoj platformi za konsultacije 09. septembra 2017. i otvoren je za komentare do 29. septembra 2017. godine septembra 2017. godine. Prema Pravilniku o minimalnim standardima za javne konsultacije, Nacrt koncepta predmetni dokument je objavljen zajedno sa dokumentom Konceptne knjige za Konceptni dokument koji je ukratko predstavio sumarne informacije o konceptu, ciljevima, ciljevima, opcijama i obimu za konsultacije, informacije o koracima nakon završetka procesa konsultacija. (Videti prilog "IZVJEŠTAJ IZ DOKUMENTA REGIONALNOG RAZVOJA PROCESA CONSULTATION CONCEULTATION").

Poglavlje VIII: Upoređenje opcija

Opcija 1: Ova opcija, za razliku od drugih opcija, nije stvorila pravi mehanizam za odgovornost između aktera regionalnog razvoja i adekvatnih odgovornosti. Koordinacija je još jedan nedostatak ove opcije. Ova opcija ne pruža održiv koncept regionalnog razvoja, kao i unapređenje ovog procesa.

Opcija 2: Predloženi model predviđa uspostavljanje mehanizma na centralnom nivou koji koordinira aktivnosti sa resornim ministarstvom i pruža pravni okvir za iste. Planira se izrada politika za regionalni razvoj (prema preporuci EU), izrada Zakona o uravnoteženom regionalnom razvoju, Strategiji za uravnoteženi regionalni razvoj. Ministarstvo, nadležno za koordinaciju i unapređenje procesa regionalnog razvoja predlože se MRR, koja preuzima odgovornost za pripremu okvira regionalnog razvoja, kao i procenu regionalnog uticaja sektorskih politika u bliskoj saradnji sa resornim ministarstvima. U skladu sa važećim zakonskim okvirom, MRR u saradnji sa Ministarstvom za evropske integracije i Ministarstvom finansija učestvuje u administraciji inostrane finansijske pomoći u oblasti regionalnog razvoja. Opšti efekat ove opcije trebalo bi da donese neto dobit Kosovskoj ekonomiji

Opcija 3: Ovaj model predviđa uspostavljanje mehanizma na centralnom nivou (kancelarija premijera) koji koordinira aktivnosti sa resornim ministarstvom i pruža pravni okvir za istu. U poređenju sa drugim modelima, ovaj model ograničava resurse koji se mogu dodijeliti procesu regionalnog razvoja, a naročito prepreka može biti koordinacija sa drugim akterima regionalnog razvoja (kao što su opštine, nevladine organizacije, privreda itd.).

Poglavlje IX: Preporuka

Rekomandimi i dhënë është që Ministria e Zhvillimit Rajonal të jetë e autorizuar për të përgatitur politikat për zhvillimin rajonal të Kosovës dhe për krijimin e mekanizmave të nevojshëm koordinues për zbatimin e saj. Opsioni i cili më lartë përshkruhet dhe përfshin rekomandim për më tutje është OPCIONI 2.

Poglavlje X: Komunikacija

Ako se ovaj predlog usvoji, Ministarstvo regionalnog razvoja će biti široko konsultovano u izradi politika regionalnog razvoja sa resornim ministarstvima, opštinama i drugim zainteresovanim stranama.

DODATAK: 1

OPERATIVNI I KAPITALNI TROŠKOVI ZA ZDRAVSTVO PREMA OPŠTINAMA ZA 2015. GODINU

Planirana potrošnja za zdravstvo i socijalnu zaštitu opština može se uzeti kao pokazatelj da bi se video nivo društveno-ekonomskog razvoja. Realizovani operativni i kapitalni troškovi u zdravstvu i socijalnoj zaštiti su predstavljeni i prema opštinama i prema ekonomskim regionima. Ako ih posmatramo na opštinskom nivou, onda postoji velika razlika operativnih troškova; opština Priština u poređenju sa drugim opštinama je napravila više troškova (7,109,640.83 ukupno, ili 35.75 evra po glavi stanovnika) dok je manje operativnih troškova napravila opština Zvečan (29,729.59 ukupno, ili 3.97 evra po glavi stanovnika). I kod kapitalnih troškova postoji velika razlika, ali se pretpostavlja da je to rezultat specifičnih investicija u projektima. Dakle, podaci u sledećoj tabeli potvrđuju tezu da su razlike veće između opština nego između regiona.¹⁰

TROŠKOVI ZA ZDRAVSTVO I SOCIJALNU ZAŠTITU PREMA OPŠTINAMA							
Ekonomski REGIONI	BR	OPŠTINE	STANOVNIŠTVO	ZDRAVSTVO I SOCIJALNA ZAŠTITA			
				OPERATIVNI		UKUPNO	PO GLAVI STANOVNIKA
				UKUPNO	PO GLAVI STANOVNIKA		
Sever	1	Mitrovica	71,909.00	2,148,233.47	29.87	32,894.70	0.46
	2	Skenderaj	50,858.00	1,343,355.84	26.41	202,328.44	3.98
	3	Vučitrn	69,870.00	1,679,047.34	24.03	65,596.54	0.94
	4	S. Mitrovica	12,326.00	75,817.69	6.15	105,100.00	8.53
	5	Leposavić	13,773.00	168,982.29	12.27	0	0.00
	6	Zvečan	7,481.00	29,729.59	3.97	0	0.00
	7	Zubin Potok	6,616.00	81,825.24	12.37	19,722.00	2.98
Jug	8	Prizren	177,781.00	4,036,734.80	22.71	305,425.65	1.72

¹⁰Izvor: Free Balance (Operativni i kapitalni troškovi za zdravstvo i socijalnu zaštitu opština za 2016. godinu),

	9	Dragaš	33,997.00	790,887.78	23.26	31,329.50	0.92
	10	Mališevo	54,613.00	1,094,363.44	20.04	205,248.10	3.76
	11	Mamuša	5,507	146,776.00	26.65	5,940.00	1.08
	12	Orahovac	56,208	1,118,324.02	19.90	240,910.33	4.29
	13	Suva Reka	59,722	1,314,925.44	22.02	232,593.80	3.89
Istok	14	Gnjilane	90,178	2,530,939.66	28.07	24,193.65	0.27
	15	Novo Brdo	6,729	231,249.07	34.37	8,602.08	1.28
	16	Kamenica	36,085	1,133,557.24	31.41	0	0.00
	17	Uroševac	108,610	2,679,241.23	24.67	135,552.43	1.25
	18	Kačanik	33,409	803,971.87	24.06	9,651.60	0.29
	19	Štrpce	6,949	157,894.34	22.72	40,095.00	5.77
	20	Vitina	46,987	1,125,901.58	23.96	45,667.41	0.97
	21	Elez Han	9,403	250,132.68	26.60	14,723.83	1.57
	22	Klokot	2,556	100,125.30	39.17	0	0.00
	23	Ranilug	3,866	157,734.97	40.80	0	0.00
	24	Parteš	1,787	52,249.99	29.24	0	0.00
Zapad	25	Peć	96,450.00	2,985,528.48	30.95	127,100.80	1.32
	26	Istok	39,289.00	1,013,297.13	25.79	89,209.69	2.27
	27	Dečane	40,019.00	969,714.67	24.23	0	0.00
	28	Junik	6,084.00	191,029.15	31.40	2,900.70	0.48
	29	Klina	38,496.00	1,082,928.26	28.13	0	0.00
	30	Đakovica	94,556.00	2,664,263.02	28.18	20,000.00	0.21
Centar	31	Priština	198,897	7,109,640.83	35.75	1,095,619.78	5.51
	32	Glogovac	58,531	1,462,590.11	24.99	108,518.00	1.85
	33	Kosovo Polje	34,827	903,436.13	25.94	137,034.63	3.93
	34	Gračanica	10,675	252,682.18	23.67	6,699.00	0.63
	35	Lipljan	57,605	1,661,459.00	28.84		0.00
	36	Obilić	21,549	797,749.66	37.02	29,594.57	1.37
	37	Podujevo	88,499	2,048,997.34	23.15	230,775.78	2.61
	38	Štimlje	27,324	671,660.50	24.58	39,097.00	1.43
Ukupno			1,780,021	47,066,977.33	26.44	3,612,125.01	2.03

TROŠKOVI ZA ZDRAVSTVO I SOCIJALNU ZAŠTITU PREMA EKONOMSKIM REGIONIMA

EKONOMSKI REGIONI	STANOVNIŠTVO	Zdravstvo i socijalna zaštita			
		Operativni		Kapitalni	
		Ukupno	Po glavi stanovnika	Ukupno	Poglavi stanovnika
Sever	232,833.00	5,526,991.46	23.74	425,641.68	1.83
Jug	387,828.00	8,502,011.48	21.92	1,021,447.38	2.63
Istok	346,559	9,222,997.93	26.61	278,486.00	0.80
Zapad	314,894.00	8,906,760.71	28.28	239,211.19	0.76
Centar	497,907	14,908,215.75	29.94	1,647,338.76	3.31
UKUPNO	1,780,021.00	47,066,977.33	26.44	3,612,125.01	2.03

DODATAK: 2**OPERATIVNI I KAPITALNI TROŠKOVI OBRAZOVANJA PREMA OPŠTINAMA ZA 2016 GODINU**

Ostvarene operativne i kapitalne izdatke u obrazovanju prezentiraju i opštine i privredne oblasti. Ako pogledamo nivo komune, postoji značajna razlika u operativnim troškovima. Tokom 2016. godine glavni operativni troškovi je napravio opštini Priština (ukupno evra 21,364,976.52 dok studenti evra 457,09 i niskim troškovima je napravio opštini Zvečan (ukupno evra 144,748.23, dok je za 125.32 evra studente). Razlika kapitalni izdaci vidi velika, ali se pretpostavlja da je to zbog konkretnih investicionih projekata. na regionalnom nivou su razlike veoma male. region koji je postao uglavnom poslovni rashodi je centar regiona (ukupno 52,277,864.49 EUR ili 440,49 evra po učeniku), dok sjeverni region tokom 2016. godine je postala manje operativni troškovi (ukupno EUR 21,210,224.57 ili 384,72 EUR po studentu). Tako su podaci u tabeli ispod dokazuje tvrdnju da su razlike veće od opština od između regiona.

ŠPENZIMET PËR ARSIM SIPAS KOMUNAVE PËR VITIN 2016								
Regioni	Br.	Opštine	Stanovništvo	Broj predškolskih i osnovnih Srednjih škola	Obrazovanje			
					Operativne		Kapitali	
					Ukupno	Za učenike	Ukupno	Za učenike
Sever	1	Mitrovica	71,909	17,460	7,885,878	452	40,868	2
	2	Skenderaj	50,858	12,338	5,266,008	427	179,294	15
	3	Vučitrn	69,870	15,599	7,244,955	464	501,509	32
	4	S. Mitrovica	12,326	5,039	221,669	44	0	0
	5	Leposavić	13,773	2,346	151,023	64	0	0
	6	Zvečane	7,481	1,155	144,748	125	0	0
	7	Zubin Potok	6,616	1,275	295,943	232	0	0
Jug	8	Prizren	177,781	34,077	15,017,893	441	826,308	24
	9	Dragaš	33,997	5,039	2,887,520	573	66,237	13
	10	Mališevo	54,613	15,731	6,137,486	390	608,488	39
	11	Mamuša	5,507	1,023	444,582	435	0	0
	12	Orahovac	56,208	12,077	5,323,646	441	457,368	38

	13	Suvareka	59,722	13,654	6,417,631	470	322,889	24
Istok	14	Gnjilane	90,178	20,949	12,054,702	575	276,748	13
	15	Novobrdó	6,729	1,351	1,010,778	748	2,392	2
	16	Kamenica	36,085	6,453	4,626,839	717	0	0
	17	Uroševac	108,610	26,832	11,168,942	416	580,393	22
	18	Kaçanik	33,409	6,698	3,621,952	541	134,646	20
	19	Štrpce	6,949	2,804	1,166,094	416	159,974	57
	20	Vitine	46,987	10,227	5,002,835	489	67,995	7
	21	Elez Han	9,403	2,015	820,818	407	127,077	63
	22	Klokot	2,556	649	247,881	382	0	0
	23	Ranilug	3,866	1,344	417,234	310	140,986	105
	24	Parteš	1,787	1,002	353,416	353	3,946	4
Zapad	25	Peć	96,450	20,618	9,907,728	481	648,874	31
	26	Istog	39,289	8,606	4,057,600	471	127,465	15
	27	Dečani	40,019	6,581	3,513,908	534	30,000	5
	28	Junik	6,084	901	437,417	485	0	0
	29	Klin	38,496	8,934	4,098,230	459	87,589	10
	30	Đakovica	94,556	19,638	9,662,104	492	253,929	13
Centar	31	Priština	198,897	46,741	21,364,977	457	1,948,523	42
	32	Glogovac	58,531	14,118	6,221,852	441	246,652	17
	33	Kosovo Polje	34,827	7,702	3,069,454	399	241,203	31
	34	Gračanica	10,675	3,728	1,053,175	283	616,141	165
	35	Lipljan	57,605	14,083	6,373,542	453	428,319	30
	36	Obilić	21,549	5,236	2,311,576	441	171,061	33
	37	Podujevo	88,499	20,462	9,012,362	440	166,387	8
	38	Štimlje	27,324	6,610	2,870,927	434	46,468	7
Ukupno			1,780,021	401,095	181,885,326	453	9,509,729	24

TROŠKOVI U OBRAZOVANJU PREMA EKONOMSKIM REGIJAMA

EKONOMSKI REGIONI	Opštine	Broj učenika regionskom nivou	OBRAZOVANJE			
			Operativni		Kapitalni	
			Ukupno	Ukupno po učeni ku	Ukupno	Ukupno po učeni ku
Sever	232,833	55,212	21,210,225	384	721,671	13
Jug	387,828	81,601	36,228,759	444	2,281,289	28
Istok	346,559	80,324	40,491,490	504	1,494,159	19
Zapad	314,894	65,278	31,676,987	485	1,147,857	18
Centar	497,907	118,680	52,277,864	440	3,864,752	33
Ukupno	1,780,021	401,095	181,885,326	453	9,509,729	24

DODATAK: 3

STANOVNIŠTVO, NASELJA I POVRŠINA OPŠTINA REPUBLIKE KOSOVO

Vrste naselja određuju se na osnovu administrativnih i pravnih kriterijuma. Prema veličini i njihovoj ulozi, one se dele na sela i opštine. Što se tiče broja naselja podaci su različiti u Zakonu o administrativnim granicama opština i Kosovske Agencije za statistike (KAS). Prema zakonu o administrativnim granicama opština u Republici Kosovo postoje 1,340 naselja od kojih 38 su urbane zone (gradovi) i 1,302 su ruralne zone (sela)¹¹, dok prema podacima KAS-a imamo 1469 naselja od kojih 38 su urbane zone i 1121 ruralne zone¹². U dole navedenoj tabeli predstavljeni su podaci i sa Zakona o administrativnim granicama opština kao i Kosovske Agencije za Statistike.

STANOVNIŠTVO I POVRŠINA OPŠTINA REPUBLIKE KOSOVO									
Ekonomске regije	B r.	OPŠTINE	STANOVNIŠTVO U OPŠTINA MA KOSOVA (CENZUS 2011)	I PROCENA - POPULACIJE KOSOVA 2014	POVRŠINA u Km ²	NASELJE PREMA KAS	NASELJE PREMA ZAKONU	UKUPAN BROJ STANOVNIKA U OPŠTINA MA u Procentima %	% UKUPNE POVRŠINE za Opštine
Sever	1	Mitrovicë/a	71,909	74,494	331	46	38	4.04	3.04
	2	Skenderaj	50,858	52,221	374	49	52	2.86	3.43
	3	Vushtrri/Vucitern	69,870	72,161	345	67	64	3.93	3.17
	4	North Mitrovica	12,326	12,151	5	3	3	0.69	0.05
	5	Leposaviq/c	13,773	13,490	539	75	47	0.77	4.95
	6	Zveqan	7,481	7,328	123	35	18	0.42	1.13
	7	Zubin Potok	6,616	6,528	333	61	28	0.37	3.06
Jug	8	Prizren	177,781	184,968	603	76	72	9.99	5.53
	9	Dragash/s	33,997	34,659	430	36	39	1.91	3.95
	10	Malishevë/o	54,613	57,541	306	44	39	3.07	2.81
	11	Mamushë/a	5,507	5,778	32	1	1	0.31	0.29
	12	Rahovec/Orahovac	56,208	58,479	278	36	34	3.16	2.55
	13	Suharekë/Suva Reka	59,722	62,421	361	41	42	3.36	3.31
Istok	14	Gjilan/Gnjiljane	90,178	92,570	392	49	42	5.07	3.60
	15	Novobërdë/o	6,729	6,942	204	26	24	0.38	1.87
	16	Kamenicë/a	36,085	35,471	424	58	57	2.03	3.89
	17	Ferizaj/Uroševac	108,610	113,287	345	45	45	6.10	3.17

¹¹ Izvor: Zakon o administrativnim granicama opština (broj naselja)

¹² Izvor: Kosovska Agencija za Statistike (broj naselja)

	18	Kaçanik	33,409	34,287	211	31	30	1.88	1.94
	19	Shtërpçë/Strpçe	6,949	6,948	248	16	15	0.39	2.28
	20	Viti/Vitinna	46,987	48,392	270	39	39	2.64	2.48
	21	Hani i Elezit/Djeneral Jankovic	9,403	9,750	83	11	11	0.53	0.76
	22	Klllokot	2,556	2,659	23	4	4	0.14	0.21
	23	Ranillugë/k	3,866	3,822	69	13	13	0.22	0.63
	24	Partesh/s	1,787	1,732	29	3	3	0.10	0.27
Zapad	25	Pejë/c	96,450	98,838	603	79	70	5.42	5.53
	26	Istog/k	39,289	40,598	454	50	46	2.21	4.17
	27	Deçan	40,019	41,035	297	37	29	2.25	2.73
	28	Junik	6,084	6,284	74	3	2	0.34	0.68
	29	Klinë/a	38,496	40,307	309	54	43	2.16	2.84
	30	Gjakovë/Djakovica	94,556	97,242	587	88	69	5.31	5.39
Centar	31	Prishtinë/a	198,897	210,376	514	43	41	11.17	4.72
	32	Glllogovc/Glllogovac	58,531	60,838	276	35	35	3.29	2.53
	33	FushëKosovë/K. Polje	34,827	38,380	83	16	14	1.96	0.76
	34	Graçanicë/a	10,675	11,414	131	17	16	0.60	1.20
	35	Lipjan/Ljiplane	57,605	60,099	338	62	59	3.24	3.10
	36	Obiliq	21,549	22,418	105	20	18	1.21	0.96
	37	Podujevë/o	88,499	90,154	633	77	78	4.97	5.81
	38	Shtime/Stimlje	27,324	28,491	134	23	21	1.54	1.23
UKUPNO			1,780,021	1,844,553	10,896	1,469	1,301	100	100

ROJ POPULACIJE I POVRŠINE REPUBLIKE KOSOVA prema ekonomskim regijama

EKONOMSKE REGIJE	BROJ Stanovnika u regijama	PROCENA STANOVNIŠTVA KOSOVA u 2014 2014	POVRŠINA KVADRATNIH METARA U REGIJAMA	NASELJE PREMA KAS	NASELJE PREMA ZAKONU	UKUPAN BROJ STANOVNIKA U OPSTINAMA u Procentima %	% UKUPNE POVRŠINE za Opštine
Sever	232,833.00	238,373.00	2,050	336	250	13.08	18.81
Jug	387,828.00	403,846.00	2,010	234	227	21.79	18.45
Istok	346,559	355,860	2,298	295	283	19.47	21.09
Zapad	314,894.00	324,304.00	2,324	311	259	17.69	21.33
Centar	497,907.00	522,170.00	2,214	293	282	27.97	20.32
Total	1,780,021.00	1,844,553.00	10,896	1,469	1,301	100.00	100.00

Što se tiče broja stanovništva, region sa najvećim stanovništvom je: Region Centar sa 497,907 stanovnika (27.97%), Region Jug sa 387,828 stanovnika (21.79%), Region Istok sa 346,559

stanovnika(19.47%), Region Zapad sa 314,894 stanovnika (17.69%) i region sa najmanjim brojem stanovnika je Region Sever sa 232,833 stanovnika (13.08%).

Kao što je prikazano na gornjoj tabeli, region sa najvećom površinom je Region Zapad sa 2,324 km² ili 21.33% teritorije republike Kosovo, Region Istok sa 2,298 km² (21.09%), Region Centar sa 2,214 km² (20.32%), Region Sever sa 2,050 (18.81%) i region sa najmanjom površinom je Region Jug sa 2,010 km² (18.45%).¹³

DODATAK: 4

REGISTROVANE PREDUZEĆA NA KSOOVU PREMA VRTSI IMOVINE I BROJU RADNIKA

Informacije na donjoj tabeli predstavljaju imovinsku strukturu registrovanih preduzeća na Kosovu kao i broj radnika za 2016.

Pojedninačni poslovni subjekti (pojedinačna poslovanja) na jasan način dominiraju imovinsku strukturu sa 61.01%. Ostali deo preduzeća su: opšte partnerstvo 0.37%, društvo sa ograničenom odgovornošću 37.85%, akcionarsko društvo 0.22%, preduzeća u stranom vlasništvu 0.50%, poljoprivredne zadruge 0.05%.¹⁴

REGISTROVANE PREDUZEĆA NA KOSOVI PREMA VRTSI IMOVINE (VLASNIŠTVU) I BROJU RADNIKA					
B R	VRSTA IMOVINE (VLASNIŠTVA)	BROJ PREDUZEĆ A	BROJ ZAPOSLENIH (RADNIKA)	UKUPNI PROCENAT PREDUZEĆA	UKUPNI PROCENAT ZAPOSLENIH (RADNIKA)
1	Pojedinačno poslovanje	6,437	8,336	61.01	44.52
2	Opšte partnerstvo	39	76	0.37	0.41
4	Društvo sa ograničenom odgovornošću	3,993	10,109	37.85	53.99
5	Akcionarsko društvo	23	96	0.22	0.51
6	Preduzeća u stranom vlasništvu	53	82	0.50	0.44
9	Poljoprivredne zadruge	5	25	0.05	0.13
	UKUPNO	10,550	18,724	100.00	100.00

¹³Izvor: Srednjoročni okvir troškova 2016-2018 (broj stanovnika i kvadratna površina opština Republike Kosovo)

¹⁴ Izvor: Ministarstvo trgovine i industrije-ARBK-Agencija za registovanje biznisa na Kosovu (broj preduzeća i radnika za 2016)

DODATAK: 5

**ŠKOLE PREMA NIVOU OBRAZOVANJA U OSNOVNOM
OBRAZOVANJU, U NIŽEM SREDNJEM I VISOKOM SREDNJEM
OBRAZOVANJU - JAVNO OBRAZOVANJE 2015-2016**

Na osnovu statistika obrazovanja za 2015/2016 godine u Republici Kosovo, postoje 969 osnovnih škola i nižih srednjih škola sa 312,784 učenika. Dok, prema statistikama obrazovanja što se tiče regiona rezultira da Region Centar vodi sa najvećim brojem (247 škola), Region Istok (208 škola), Region Jug (222 škola), Region Zapad (164 škola) i Region Sever (128 škola)¹⁵.

BROJ UČENIKA I ŠKOLA U OSNOVNOM OBRAZOVANJU, NIŽEM SREDNJEM I VISOKOM SREDNJEM OBRAZOVANJU - JAVNO OBRAZOVANJE 2015-2016								
Ekonomski REGIONI	Br	OPŠTINA	BROJ ŠKOLA		BROJ UČENIKA PREMA OBRAZOVNOM NIVOU		UKUPNO ŠKOLA	UKUPNO UČENIKA
			OSNOVNO I NIŽE SREDNJE OBRAZOVANJE	VISOKO SREDNJE OBRAZOVANJE	OSNOVNO I NIŽE SREDNJE OBRAZOVANJE	VISOKO SREDNJE OBRAZOVANJE		
Sever	1	Mitrovica	39	5	13,220	4240	44	17,460
	2	Skenderaj	37	3	9,797	2541	40	12,338
	3	Vučitrn	47	3	12,151	3448	50	15,599
	4	S. Mitrovica	0.00		2,728.00	2311	-	5,039
	5	Leposavić	1.00		1,895.00	451	1	2,346
	6	Zvečane	3		901	254	3	1,155
	7	Zubin Potok	1		1,005	270	1	1,275
Jug	8	Prizren	72	14	26,671	7406	86	34,077
	9	Dragaš	35	1	5,039	0	36	5,039
	10	Mališevo	39	3	12,475	3256	42	15,731
	11	Mamuše	1	1	820	203	2	1,023
	12	Orahovac	34	4	10,132	1945	38	12,077
	13	Suva Reka	41	4	10,558	3096	45	13,654
Istok	14	Gnjilane	43	8	15,576	5373	51	20,949
	15	Novo brdo	8	1	1,180	171	9	1,351
	16	Kamenica	31	3	4,798	1655	34	6,453
	17	Uroševac	53	8	20,386	6446	61	26,832
	18	Kaçanik	25	2	5,279	1419	27	6,698
	19	Štrpce	5	1	2,105	699	6	2,804
	20	Vitina	35	4	7,899	2328	39	10,227
	21	Elez Han	7	1	1,645	370	8	2,015
	22	Klokoč	1	0	498	151	1	649
	23	Ranilug	0	0	954	390	-	1,344
	24	Parteš	0	0	631	371	-	1,002

¹⁵Izvor: Kosovska Agencija za Statistike

Zapad	25	Peć	39	6	15,669	4949	45	20,618
	26	Istok	26	3	6,898	1708	29	8,606
	27	Dečane	20	2	5,185	1396	22	6,581
	28	Junik	1	1	689	212	2	901
	29	Klina	26	2	7,181	1753	28	8,934
	30	Đakovica	52	9	15,350	4288	61	19,638
Centar	31	Priština	60	14	35,681	11060	74	46,741
	32	Glogovac	33	2	11,129	2989	35	14,118
	33	Kosovo Polje	13	3	6,204	1498	16	7,702
	34	Gračanica	0	0	2,925	803	-	3,728
	35	Lipljan	51	4	11,351	2732	55	14,083
	36	Obilić	16	2	4,466	770	18	5,236
	37	Podujevo	57	4	16,576	3886	61	20,462
	38	Štimlje	17	1	5,137	1473	18	6,610
		Ukupno	969	119	312,784	88,311	1,088	401,095

EKONOMSKE REGIJE	BROJ ŠKOLA		BROJ UČENIKA PREMA OBRAZOVNOM NIVOU		UKUPNO ŠKOLA	UKUPNO UČENIKA
	OSNOVNO I NIŽE SREDNJE OBRAZOVANJE	VISOKO SREDNJE OBRAZOVANJE	OSNOVNO I NIŽE SREDNJE OBRAZOVANJE	VISOKO SREDNJE OBRAZOVANJE		
Sever	128	11.00	41,697	13,515	139	55,212
Jug	222	27	65,695	15,906	249	81,601
Istok	208	28	60,951	19,373	236	80,324
Zapad	164	23	50,972	14,306	187	65,278
Centar	247	30	93,469	25,211	277	118,680
Ukupno	969	119	312,784	88,311	1,088	401,095

DODATAK: 6

KOORDINACIJA OPŠTINA OD STRANE RESORNIH MINISTARSTVA

1	Ministarstvo Administracije Lokalne Samouprave	Priština (K. Polje, Glogovac, Podujevo, Obilić, Lipljan, Štimlje, Gračanica)	Peć (Đakovic a, Dečani, Junik, Klina, Istok)	Prizren (Suva Reka, Mališevo, Dragaš, Orahovac, Mamuša)	Gnjilane (Uroševac, Kačanik, Parteš, Štrpce, Kamenica, Vitina, Ranilug, Klokot, Novo Brdo, Elez Han)	Mitrovica (Vučitrn, Skenderaj, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok, S. Mitrovica)			Regionalne Agencije
2	Ministarstvo obrazovanja, nauke i tehnologije	Priština (K. Polje, Glogovac, Podujevo, Obilić, Lipljan, Gračanica)	Peć (Klina, Istok)	Prizren (Dragaš , Suva Reka, Orahovac, Mamuša)	Gnjilane (Parteš, Kamenica, Vitina, Ranilug, Klokot, Novo Brdo)	Mitrovica (Vučitrn, Skenderaj, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok, S. Mitrovica)	Mitrovica (Vučitrn, Skenderaj, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok, S. Mitrovica)	Đakovica (Junik, Dečani, Mališevo)	Centri Inspektorata za Obrazovanje
3	Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja	Priština (K. Polje, Glogovac, Podujevo, Obilić, Lipljan, Štimlje, Gračanica)	Peć (Đakovic a, Dečani, Junik, Klina, Istok)	Prizren (Suva Reka, Mališevo, Dragaš, Orahovac, Mamuša)	Gnjilane (Uroševac, Kačanik, Parteš, Štrpce, Kamenica, Vitina, Ranilug, Klokot, Novo Brdo, Elez Han)	Mitrovica (Vučitrn, Skenderaj, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok, S. Mitrovica)			5 Regionalnih Direkcija i dve kancelarije na nivou sektora u Đakovici i Uroševcu
4	Ministarstvo pravde	Priština (K. Polje, Glogovac, Podujevo, Obilić, Lipljan, Štimlje, Gračanica)	Peć (Klina, Istok)	Prizren (Dragaš , Suva Reka, Orahovac, Mamuša)	Gnjilane (Parteš, Kamenica, Vitina, Ranilug, Klokot, Novo Brdo)	Mitrovica (Vučitrn, Skenderaj, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok, S. Mitrovica)	Mitrovica (Vučitrn, Skenderaj, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok, S. Mitrovica)	Đakovica (Junik, Dečani, Mališevo)	Služba za izvršenje alternativnih kazni u Služba za uslovni otpust 7 centar

5	Ministarstvo za zajednice i povratak		Priština (K. Polje, Glogovac, Podujevo, Obilić, Lipljan, Štimlje, Gračanica)	Peć (Đakovic a, Dečani, Junik, Klina, Istok)	Prizren (Suva Reka, Mališevo, Dragaš, Orahovac, Mamuša)	Gnjilane (Uroševac, Kačanik, Parteš, Štrpce, Kamenica, Vitina, Ranilug, Klokot, Novo Brdo, Elez Han)	Mitrovica (Vučitrn, Skenderaj, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok, S. Mitrovica)		
6	Ministarstvo životne sredine i prostornog planiranja		Priština (K. Polje, Glogovac, Podujevo, Obilić, Lipljanje, Štimlje, Gračanica)	Peć (Đakovic a, Dečani, Junik, Klina, Istok)	Prizren (Suva Reka, Mališevo, Dragaš, Orahovac, Mamuša)	Gnjilane (Uroševac, Kačanik, Parteš, Štrpce, Kamenica, Vitina, Ranilug, Klokot, Novo Brdo, Elez Han)	Mitrovica (Vučitrn, Skenderaj, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok, S. Mitrovica)		
7	Ministarstvo rada i socijalne zaštite	Centri za stručno osposobljavanje	Priština, Glogovac, Podujevo, Lipljan, Gračanica, Kosovo Polje, Obilić, Novo Brdo	Peć (Klina, Istok)	Prizren (Dragaš, Suva Reka, Orahovac i Mamuše)	Gnjilane (Kamenica, Vitina, Klokot)	Mitrovica, Skenderaj, Vučitrn	Uroševac (Kačanik, Štimlje, Štrpce, Elez Han)	Đakovica (Junik, Dečani, Mališevo)
		Odeljenje za penzije	Priština (Podujevo, Obilić, Glogovac, Lipljan, K. Polje, Gračanica)	Peć (Istok, Klina, Dečani)	Prizren (Orahovac, Dragaš, Suva reka, Mališevo)	Gnjilane (Kamenica, Vitina, Novo Brdo)	Mitrovica (Vučitrn, Skenderaj, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok)	Uroševac (Kačanik, Štimlje, Štrpce, Elez Han)	Đakovica (nema lokalne kancelarije)

		Odeljenje za radi zapošljavanje	Priština (Podujevo, Kosovo Polje, Glogovac, Lipljan, Obilić, Novo Brdo, Gračanica)	Peć (Klina, Istok)	Prizren; (Orahovac, Suva Reka, Dragaš)	Gnjilane (Kamenica, Vitina)	Mitrovica: - (Skenderaj, Vučitrn, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok)	Uroševac (Štimlje, Kačanik, Štrpce)	Đakovica (Dečani, Mališevo)	
		Inspektorat rada	Priština (Podujevo, Obilić, Kosovo P., Lipljan, Gračanica)	Peć Klina,	Prizren (Orahovac, Mališevo, Dragaš)	Gnjilane (Kamenica, Vitina)	Mitrovica (Skenderaj, Vučitrn)	Uroševac (Štimlje, Kačanik, Štrpce)	Đakovica, Dečani	
8	Ministarstvo unutrašnjih poslova	Priština (K. Polje, Glogovac, Podujevo, Obilić, Lipljanje, Štimlje, Gračanica)	Peć (Dečani, Junik, Klina, Istok)	Prizren (Suva Reka, Dragaš, Mamuša)	Gnjilane (Parteš, Kamenica, Vitina, Ranilug, Klokot, Novo Brdo)	Mitrovica (Vučitrn, Skenderaj, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok, S. Mitrovica)	Uroševac (Kačanik, Štimlje, Štrpce, Elez Han)	Đakovica (Orahovac, Mališevo)	Regionalne operativne direkcije	
9	Ministarstvo zdravstva	Priština (K. Polje, Glogovac, Podujevo, Obilić, Lipljanje, Gračanica)	Peć (Klina, Istok)	Prizren (Suva Reka, Mališevo, Dragaš, Orahovac, Mamuša)	Gnjilane (Parteš, Kamenica, Vitina, Ranilug, Klokot, Novo Brdo)	Mitrovica: - (Skenderaj, Vučitrn)	Uroševac (Kačanik, Štimlje, Štrpce, Elez Han)	Đakovica (Junik, Dečani)	Regionalne Bolnice	
10	Ministarstvo za infrastrukturu	Priština (K. Polje, Glogovac, Podujevo, Obilić, Lipljanje, Gračanica)	Peć (Klina, Istok)	Prizren (Suva Reka, Orahovac, Dragaš, Mamuša)	Gnjilane (Parteš, Kamenica, Vitina, Ranilug, Klokot, Novo Brdo)	Mitrovica: - (Skenderaj, Vučitrn, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok, Mitrovica S.)	Uroševac (Kačanik, Štimlje, Štrpce, Elez Han)	Đakovica (Junik, Dečani, Mališevo)	Kancelarija za održavanje i upravljanje puteva i kapitalnim investicijama koje su u nadležnosti MI	

11	Ministarstvo trgovine i industrije	Priština (K. Polje, Glogovac, Podujevo, Obilić, Lipljanje, Štimlje, Gračanica)	Albanske Alpe (Peć, Đakovic a, Dečani, Junik, Klina, Istok)	Šar planine (Prizren, Suva Reka, Mališevo, Dragaš, Orahovac, Mamuša)	Pomoravlje (Gnjilane, Uroševac, Kačanik, Parteš, Štrpce, Kamenica, Vitina, Ranilug, Klokot, Novo Brdo, Elez Han)	Mitrovica (Vučitrn, Skenderaj, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok, S. Mitrovica)			5 turističkih regija (Priština, albanske Alpe, planine Šar, Morava i Mitrovica)
12	Privredne komore	Priština (K. Polje, Glogovac, Podujevo, Obilić, Lipljanje, Gračanica)	Peć (Klina, Istok)	Prizren; (Orahovac, Suva Reka, Dragaš, Mamuša)	Gnjilane (Parteš, Kamenica, Vitina, Ranilug, Klokot, Novo Brdo)	Mitrovica (Vučitrn, Skenderaj, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok, S. Mitrovica)	Uroševac (Kačanik, Štimlje, Štrpce, Elez Han)	Đakovica (Junik, Dečani, Mališevo)	Regionalne jedinice
13	Kosovska Agencija za statistike	Priština (K. Polje, Glogovac, Podujevo, Obilić, Lipljanje, Gračanica)	Peć (Klina, Istok)	Prizren; (Rahovec, Suharekë, Dragash, Mamusha)	Gnjilane (Parteš, Kamenica, Vitina, Ranilug, Klokot, Novo Brdo)	Mitrovica: - (Skenderaj, Vučitrn, Zvečan, Leposavić, Zubin Potok, Mitrovica S.)	Uroševac (Kačanik, Štimlje, Štrpce, Elez Han)	Đakovica (Junik, Dečani, Mališevo)	Regionalne Kancelarije
14	Kosovska Policija	Priština (K. Polje, Glogovac, Podujevo, Obilić, Lipljanje, Gračanica)	Peć (Đakovic a, Dečani, Junik, Klina, Istok)	Prizren (Suva Reka, Mališevo, Dragaš, Orahovac, Mamuša)	Gnjilane (Parteš, Kamenica, Vitina, Ranilug, Klokot, Novo Brdo)	Mitrovica (Skenderaj, Vučitrn)	Mitrovica S. (Zvečan, Zubin Potok, Leposavić)	Uroševac (Kačanik, Štimlje, Štrpce, Elez Han)	Regionalne Policijske direkcije

DODATAK: 7 KRATKOROČNI OKVIR POTROŠNJE 2017 – 2019

KRATKOROČNI OKVIR POTROŠNJE 2017 - 2019					
Br.	Economske Regije	Opstine	Budžet 2017	Budžet 2018	Budžet 2019
1	Centar	Pristinë/a	14,641,922.00	15,645,195.00	16,431,264.00
2		Fushe Kosove/Kosovo Polje	2,812,467.00	2,997,972.00	3,143,317.00
3		Lipjan/Lipjane	4,545,468.00	4,851,281.00	5,090,886.00
4		Obiliq/Obilic	1,790,683.00	1,905,265.00	1,995,041.00
5		Podujevë/o	6,842,387.00	7,307,703.00	7,672,280.00
6		Gllgovc/Glogovac	4,441,264.00	4,740,000.00	4,974,061.00
7		Shtime/Shtimlje	2,184,912.00	2,326,902.00	2,438,153.00
8		Graçanica/Gracanica	1,608,961.00	1,710,347.00	1,789,783.00
9	Istok	Gjilan/Gnjilane	6,827,362.00	7,291,763.00	7,655,624.00
10		Ferizaj/Urosevac	8,152,831.00	8,709,317.00	9,145,326.00
11		Kaçanik/Kacanik	2,637,206.00	2,810,605.00	2,946,465.00
12		Partesh/Partes	368,947.00	384,757.00	397,144.00
13		Shterpce/Strpce	943,443.00	998,972.00	1,042,479.00
14		Kamenicë/a	3,061,912.00	3,264,596.00	3,423,400.00
15		Viti/Vitina	3,639,419.00	3,882,420.00	4,072,813.00
16		Ranillug/Raniluk	646,626.00	681,606.00	709,012.00
17		Klllokot	383,234.00	400,075.00	413,271.00
18		Novoberde/Novobrdo	894,579.00	946,744.00	987,616.00
19	Hani I Elezit/Elezhan	862,582.00	912,738.00	952,035.00	
20	Zapad	Pejë/a	7,668,364.00	8,190,821.00	8,600,168.00
21		Deçan/Decane	3,185,763.00	3,397,202.00	3,562,866.00
22		Junik	622,390.00	655,860.00	682,084.00
23		Gjakovë/a	7,458,603.00	7,966,556.00	8,364,541.00
24		Istog/Istok	3,356,923.00	3,580,040.00	3,754,854.00
25		Klinë/a	3,115,993.00	3,322,547.00	3,484,383.00
26	Sever	Mitrovicë/a	5,502,427.00	5,874,791.00	6,166,539.00
27		Vushtrri/Vicitrn	5,322,302.00	5,682,184.00	5,964,153.00
28		Skenderaj/Srbica	3,984,749.00	4,251,678.00	4,460,818.00
29		Zubin Potok	1,202,381.00	1,275,629.00	1,333,019.00
30		Zveçan/Zvecan	1,114,556.00	1,181,846.00	1,234,567.00
31		Leposaviq/Leposavic	2,162,608.00	2,302,142.00	2,411,468.00
32		North Mitrovica	1,600,726.00	1,701,660.00	1,780,743.00
33	Jug	Prizren	14,300,237.00	15,280,097.00	16,047,823.00
34		Suharekë/a	4,611,489.00	4,921,970.00	5,165,234.00
35		Malishevë/a	4,191,603.00	4,472,963.00	4,693,411.00
36		Rahovec/Orahovac	4,316,098.00	4,606,098.00	4,833,315.00
37		Dragash/Dragas	3,381,087.00	3,605,497.00	3,781,324.00
38		Mamushë/a	815,497.00	862,159.00	898,720.00

	<i>Ukupno</i>	145,200,001.00	154,899,998.00	162,500,000.00
--	---------------	----------------	----------------	----------------

Regions	BUDGET 2017	BUDGET 2018	BUDGET I 2019	TOTAL BUDGET 2017-2019 FOR ALL REGIONS
SEVER	38,868,064.00	41,484,665.00	43,534,785.00	123,887,514.00
ISTOK	28,418,141.00	30,283,593.00	31,745,185.00	90,446,919.00
ZAPAD	25,408,036.00	27,113,026.00	28,448,896.00	80,969,958.00
SEVER	20,889,749.00	22,269,930.00	23,351,307.00	66,510,986.00
JUG	31,616,011.00	33,748,784.00	35,419,827.00	100,784,622.00
UKUPNO	145,200,001.00	154,899,998.00	162,500,000.00	462,599,999.00

DRAFT PER KONSULTASI